

Inspirasjon til prinsipper for medvirkning

[UngMeds prinsipper for god medvirkning](#)

1. De som medvirker skal få bestemme selv hva de medvirker i - et viktig prinsipp er at voksne bør invitere unge inn i *alle* prosesser som er relevante, og at det er opp til ungdommene å bestemme hvilke saker de vil si noe om
2. Måten man kommuniserer på, og hvordan man stiller spørsmål må være tilpasset ungdommene. Blant annet handler dette om å åpne for å diskutere ting på flere måter, og å gi mulighet til å dele meninger både i plenum og en-til-en
3. Det skal være lov å si at man ikke vil gi innspill på en del av en sak (f.eks. hvis det er et sårbart tema) uten at man skal bli ekskludert fra å medvirke i hele prosessen
4. For å kunne medvirke bra trenger man opplæring: Det handler både om *hvordan* man kan medvirke og om selve saken, så man forstår hva det man skal medvirke i handler om
5. Alle medvirkningsprosesser bør starte med en forventningsavklaring så man vet hva man faktisk har mulighet til å gjøre en forskjell på
6. De som skal medvirke må ha nok informasjon om saken til å kunne gi et godt svar.
7. De som inviterer til medvirkning må sørge for at de gjør det så tidlig at medvirkningen kan være reell - det betyr at man skal ha muligheten til å gjøre om på resultatet i en sak
8. Mange politiske saker skrives på en måte som er vanskelig å forstå for folk som ikke har jobbet spesifikt med den saken. Å bruke et språk den jevne 13-14-åring forstår er bra for ungdomsmedvirkning, men også for demokratiet i sin helhet, fordi det betyr at de fleste kan forstå saken.
9. Det er viktig at voksne ikke stiller spørsmål på en ledende måte og påvirker ungdommene som skal medvirke
10. Til slutt er det viktig at de som har medvirket kan kjenne igjen sine innspill når saken tas videre, enten det er skriftlig i en rapport, eller fysisk i hvordan et tiltak har blitt til.

Viken fylkeskommunes prinsipper for reell medvirkning

Tidlig: Involver tidlig i prosessen

Åpenhet: Vær åpen om prosessen, deltakere og beslutningstakere

Relevans: Sikre at deltakere og metode er relevante for temaet det medvirkes på

Mangfold: Sikre mangfold av perspektiver og meninger

Tilpasset: Tilpass tema, informasjon og gjennomføring til aktørene som skal delta

Trygg: Sikre trygge rammer for deltakelse

Dokumentert: Dokumenter det som kommer inn av innspill

[Redd barnas prinsipper for elevmedvirkning i skolen](#)

Informasjon og ærlighet: For at elevene skal kunne si hva de mener om saker må de få informasjon som er lett å forstå. De skal få vite hva som skjer på skolen, hvordan de kan påvirke, hvem som bestemmer hva og hvorfor.

Frivillig: Å si meningene sine og påvirke skal være frivillig. Elevene skal ha lyst til å delta og føle at det de er med på er viktig. De skal aldri tvinges, presses eller lures til å delta eller til si hva de mener.

Respekt: Alle elever skal bli møtt med respekt. Det betyr at ingen skal bli ledd av, overhørt eller utestengt på grunn av den de er eller meningene deres.

Relevant: Det elevene er med på, og det elevene blir spurt om å mene noe om, må være relevant for dem. Det betyr at elevene må føle at det angår dem og livet deres. Voksne kan ikke alltid vite hva som er best for barn.

Barnevennlig: Elevene skal få si meningene sine og påvirke på en måte som passer for dem. Elevene er forskjellige, og det som passer for en elev, passer ikke alltid for en annen. Barnevennlig betyr også at elevene må få nok tid og hjelp av voksne til å kunne finne ut av hva de selv mener om ulike saker og hvordan de kan si ifra om meningene sine.

Inkluderende: Alle elevene på skolen skal ha den samme muligheten til å bli hørt og påvirke, uansett hvor gamle de er, hvilket kjønn de har, hvor de bor, hvor de

kommer fra, om de har nedsatt funksjonsevne eller noe annet. Alle elevene er like mye verdt og er like viktige å lytte til uansett hvem de er!

Opplæring: Skolens ansatte må være godt forberedt og ha de ferdigheter og hjelpemidler som trengs for å kunne legge til rette for at elevene får medvirke på en god og meningsfull måte. Elevene trenger kunnskap om hvilke rettigheter de har, få styrket sine ferdigheter og få opplæring for å kunne ta i bruk sin rett til å bli hørt effektivt og på egne premisser.

Trygghet: Når elevene sier hva de mener, skal de føle seg trygge og bli møtt med respekt. Dersom de opplever noe skummelt eller ekkelt, er det viktig at de har noen dere kan si ifra til. Ingen elever skal bli ertet, mobbet eller fryst ute på grunn av meningene sine. Elevene skal heller ikke oppleve at andre barn eller voksne sier noe som er sårende for dem.

Ansvarlighet: Å være ansvarlig betyr at man er til å stole på og holder det man lover. Skolens ansatte skal være ansvarlige overfor elevene. Det betyr at du ikke skal late som du lytter til elevene, men du skal ta elevene på alvor. Dere er også ansvarlig for å informere om hva som er bestemt og hvordan dere har hørt på det elevene har sagt. Dersom dere har bestemt noe annet enn det elevene ønsket skal dere forklare hvorfor.

[LNUs fem prinsipper for medvirkning](#)

1. Selvstendighet: Ungdom må selv få velge hvilke saker de ønsker å engasjere seg i. Ungdom har rett til å bli hørt i alle beslutningsprosesser som angår dem, og i beslutningsprosesser som angår tema der ungdom er engasjert. Prosesser der unge er med på like vilkår med voksne gir reell innflytelse.

2. Representasjon: Ungdom må selv få velge sine egne representanter, og disse representantene må stå til ansvar overfor andre unge, slik som i den demokratiske barne- og ungdomsfrivilligheten.

3. Kompetanse: Ungdom må anerkjennes som en faglig ressurs med nødvendig ekspertise som andre ikke kan erstatte.

4. Informasjon: Medvirkningsorganer for unge må ha tilgang på all relevant informasjon slik at de kan sette seg inn i alle saker som angår ungdom.

5. Kontinuitet: Ungdom må kunne medvirke i alle ledd av den politiske prosessen. Enkeltstående arrangementer og prosesser som ikke har en forankring noe sted gir ikke medvirkning.

BUFDIRs prinsipper for medvirkning

Åpne og informative: Barn og unge skal informeres om sin rett til fritt å gi uttrykk for sine synspunkter og at disse synspunktene skal tas på alvor. De må få vite hvordan denne medvirkningen skal skje, og dens omfang, formål og mulige følger.

Frivillige: Barn og unge skal aldri tvinges til å gi uttrykk for synspunkter mot sin vilje, og de skal gjøres oppmerksom på at de kan reservere fra deler av prosessen eller trekke seg på et hvilket som helst tidspunkt.

Basert på respekt: Barn og unges synspunkter skal behandles med respekt, og de skal gis anledning til å komme med idéer og anbefalinger.

Relevante: Barn og unge må få uttrykke seg om tema som har relevans for deres liv. Det skal være rom for at barna kan fremheve og ta opp spørsmål som de selv vurderer som relevante og viktige.

Barnevennlige: Omgivelsene og arbeidsmetodene skal tilpasses alder og utviklingsnivå. Det skal være tilstrekkelig tid og ressurser tilgjengelig for å sikre at barn og unge kan forberede seg skikkelig, og at de er trygge på prosessen. Det må tas hensyn til behov for støtte og tilrettelegging.

Inkluderende: Retten til medvirkning gjelder alle barn i alle aldre, og skal være basert på like muligheter for alle, uten diskriminering av noe slag. Det skal tas hensyn til den sosioøkonomiske, miljømessige og kulturelle bakgrunnen til barn og unge.

Støttet av opplæring: Voksne må være godt forberedt og ha nødvendig kunnskap og kompetanse for å kunne legge til rette for at barn og unge kan medvirke på en god måte. Barn og unge kan også bidra som veiledere og tilretteleggere for å fremme god medvirkning, og bør gis muligheter for å styrke egen bevissthet og kompetanse om sine rettigheter.

Sikre og sensitive med hensyn til risiko: I noen situasjoner kan det være svært risikofylt for barn og unge å uttrykke seg. Voksne har et ansvar for å minimere risikoen for at barn blir utsatt for vold, utnyttelse eller andre negative konsekvenser på grunn av sin medvirkning.

Etterrettelige: Evaluering, oppfølging og tilbakemeldinger er viktig. Barn og unge har rett til tydelige tilbakemeldinger på hvordan deltakelsen deres har preget utfallet og hva som er resultatet av prosessen de har vært del av. Barn og unge bør kunne evaluere prosessen, og om mulig delta i oppfølgingsarbeid.